



Patandzsali- impró

Szöveg: Györfly Ákos

„A jóga az ősvilágszellemmel való egyesülés módszere. Sokféle jóga van: az egészség (hatha), a tevékenység (karma), az önfeláldozás (bhakti) jógája. Mindegyik az Istenséggel való azonosulás egy-egy lehetősége. Valamennyi jóga alapja és koronája az úgynevezett rádza-jóga (királyi jóga). Ezt írta meg Patandzsali, a nagy őskori bölcs. A művet, ahogy Patandzsali reánk hagyta, beavatatlan ember nem is érti, és nem tudja használni. A szútrák legtöbbször rövid jelszerű mondatok, vagy csak szavak. Patandzsali műve csak megfelelő kommentárral használható. A kommentárok száma beláthatatlan” – írja Hamvas Béla *A száz könyv* című művében, amelyben felsorolja azokat a könyveket, amelyek szerinte a legfontosabbak az emberiség írott kultúrájában. Patandzsali jógaszútrái – magyarul vezérfonalai – képezik az alapját ennek a lemeznek, amely a maga nemében páratlan vállalkozás.

Fekete-Kovács Kornél zenész, zeneszerző és tanár a magyar jazzélet egyik

legkarakteresebb figurája. Számptalan hazai és külföldi lemezen működött közre, s igen nehéz lenne felsorolni azon muzikusokat is, akikkel élőben játszott Magyarországon és a világ legkülönbözőbb pontjain. Legutóbbi két lemezén a nagyzenekari felállás a meghatározó, nevezetesen a tizenhét tagú Modern Art Orchestra. A *Foundations* című anyagon négy vendégművész is közreműködik: Harcsa Veronika énekes, Szakcsi Lakatos Béla zongorista, Fenyvesi Márton gitáros és Dés András ütőhangszeres. Nem akármilyen csapat gyűlt össze tehát a lemez felvételeire, az eredmény sem akármilyen lett. Az album alcíme *Yamas and Niyamas*. A két szanszkrit kifejezés jelentése: erkölcsi tiltások, illetve etikai előírások. Ezek a gyűjtőfogalmak a megidézett Patandzsali jógafilozófiájának részét képezik. Gyanítom, hogy e sorok olvasói között lesznek olyanok, akik mindezek olvastán nagyot sóhajtának: hát kell ez nekem? Mi ez a lila, ezoterikus maszlag? Bizto-

síthatok mindenkit, hogy ezen a lemezen nincs semmiféle ezoterikus maszlag és olcsó rejtélyeskedés, nem egy újabb „megvilágosodott” művész akarja megmondani a tutit a hallgatóinak. Ennél sokkal többről van szó. A legjobb, ha magát a szerzőt, Fekete-Kovács Kornélt idézzük erről: „Ezzel a darabbal nem titkolt szándékom, hogy a jógát övező sztereotípiákat árnyaljam, és megmutassam azt, hogy ez az egész rendszer mennyire emberi. Nem egy távoli ország ősrégi kultúráját próbálom nyugati gondolkodásmódra lefordítani, hanem rámutatni, hogy mennyire eltávolodtunk a valóban értékes és élhető életmódhoz szükséges gondolkodástól.”

A *Foundations* című lemez központi gondolata talán abban ragadható meg a leginkább, hogy megkísérli közös nevezőre hozni az improvizációt és a meditációt. Az egyes darabok egy-egy szútra „szívébe” próbálnak behatolni, zenei eszközökkel próbálják megfejteni a fokozhatatlanul tömör szövegek valódi jelentését. Mindezt a jazz eszközeivel teszik, de jazz alatt most valami jóval tágasabbat értsünk, mint általában szokás. Fekete-Kovács Kornél és társai a tradicionális indiai zenék meditatív atmoszférájától a klasszikus szving lüktetésén át a különféle elektronikus effekttekig sok mindent használnak biztos kézzel és hallhatóan nagy szívvel. A nagy szív ebben az esetben különösen fontos: nem valamiféle egzotikus, hatásvadász produkcióról van szó, hanem valódi szellemi útkeresésről. A zene hol szétterül, mint egy hömpölygő folyó a torkolatánál, hol egészen a háttérbe húzódik, mint egy bűvópatak, és csak a szútrákat recitáló hang lebeg, vagy Harcsa Veronika angol nyelven énekelt versidézetei. Ami a *Foundations* lemezen hallható, az úgy kiváló jazz, hogy közben egyfajta folyamatos ima is. Egyszerre magas rendű lelki és szellemi élmény ez a lemez, segít közelebb kerülni a létünket tápláló titokzatos forrásokhoz. ■

Fekete-Kovács Kornél – Modern Art Orchestra: *Foundations*. BMC Records, 2020